

USKRS U
MOJEM
ZAVIČAJU

Tomislav Tomljenović 4.c

“MAČKARE”

- Identitet nekog kraja proizlazi iz običaja koji su specifični za ljude koji tamo žive i čine ga prepoznatljivim.
- “Bolje utrt selo, nego običaj”- narodna poslovice.
- Mačkare (poklade) prethodile su korizmi i bile su za djecu najveće veselje.
- Spremale i održavale su se dan prije Pepelnice.
- Žene su pekle uštipke.

Običaji-mačkare

- Djeca su se oblačila u staru odjeću svojih ukućana, djevojčice su bile princeze, dječaci vojnici ili strašni likovi iz mašte.
- Nosila se torba u koju su sakupljali jaja, jabuke, uštipci ili nešto novca.
- Prilikom darivanja, pjevali su seljanima, rijetko se znalo čuti: “Ključaj, evo mačkara”.
- Novce koje su prikupili čuvali su do crkvenih sajмова, tad bi kupovali drvene igračke.

PEPELNICA

- U ponoć oglasilo bi se crkveno zvono što je značilo da je pokladno veselje završilo i nastupila je Pepelnica ili Čista srijeda.
- Počinje Korizma koja traje 40 dana. Taj dan je dan posta i nemrsa.

Običaji - Pepelnica

- Žene su ujutro temeljito prale posuđe iz kojih se kuhalo u pokladnim danima, najčešće zelje, pa bi u takvu posudu ulile vodu i ukućani bi prvo krpicom oprali ruke do lakta i pri tom govorili: “Biži, biži guja, tebe tira od zelja juva”! Istom krpicom pralo bi se i blago u stajama i izgovarale bi se iste riječi.

Običaji - Pepelnica

- Jednom bi ukućanu zavezali oči i vodili do plota da privežu krpicu na kolac, tako bi “kobcu” zavezali oči da ne bi moga krasti živad iz dvorišta.
- Na svetoj misi, svećenik bi posipao vjernike pepelom po glavi.

KORIZMA

- Svaki petak kroz korizmu bio je post - jelo se jednom dnevno, i nemrs - nije se jelo meso.
- Postili su svi od navršene 18. do započete 60. godine života. Nisu postili bolesnici i djeca.

Običaji - Korizma

- Vrijeme Korizme bilo je vrijeme odricanja od svakoga slavlja, nije se plesalo kolo, nije bilo svadbi.
- Starije žene nosile su crninu.
- Obavezno se išlo na ispovijed i pričest.
- Vjernici su se kroz dane korizme pripremali duhovno i tjelesno.
- Posjet bolesnima, pomoć siromašnima...
- Jela su se spravljala od kiselog zelja, “kisele ripe”, krumpir, grah, palenta; meso se jelo samo nedjeljom

Cvjetnica

- Djevojčice bi nabrale proljetno cvijeće, nekada bi u Lici isto bilo nemoguće jer su ličke zime bile pune snijega
- Cvijeće bi natopile u lavor s vodom kako bi se ujutro na dan Cvjetnice prve umile, pri tom bi govorele: “Da budem uvijek lila, rumena i zdrava”!
- Iza njih umivala bi se cijela obitelj.

CVIJETNICA - OBIČAJI

- Na svetu misu nosile su se grančice drijena ili lijeske na blagoslov koje su djevojke ukrasile vunicom u boji.
- Blagoslovljene grančice čuvaju zdravlje obitelji
- Nakon povratka s mise stavljale su se iza grede na ulazu u kuću i staju.
- U kući bi je stavili na okvir svete slike i tamo bi stajala cijelu godinu.
- Nekoliko grančica odnijelo bi se i na grobove svojih najmilijih.
- Blagoslovljene grančice štite i od groma i nevremena.

VELIKI TJEDAN

- Žene bi čistile kuće i prale odjeću, muškarci dovršavali poslove u polju i čistili staju.
- Sakupljala bi se jaja, stavljale bi se bijele šlingane plahte na krevete, zavjese na prozore, “tabletići” i bijeli šlingani stolnjak na stolu.

VELIKI ČETVRTAK

- Vezivanje crkvenih zvona.
- Ne obavljaju se veliki težački poslovi.
- Plug se ne stavlja u zemlju, jede jedno jelo prije podne i posti se sve do Velike subote u isto vrijeme.

VELIKI ČETVRTAK - OBIČAJI

- Žene su kokošima rezale pandže da ne grebu zemlju.
- Muškarci su konjima skidali potkove da ne oštete zemlju.

VELIKI PETAK

- Posjećuje se Kristov grob u župnoj crkvi.
- Ljubi se križ.
- U crkvi se moli križni put i žalosna krunica.

VELIKI PETAK - OBIČAJI

- Na Veliki petak jede se kuhani grah, palenta, krumpir, kiselo zelje, kruh i pije se crno vino i rasol.
- “Koliko vina popiješ, toliko krvi dobiješ”.
- Sadi se krumpir u već ranije izoranu zemlju i taj krumpir se smatrao najboljim.
- Po kući se moglo raditi, ali u zemlji ne, postojale su iznimke i bilo je dopušteno preorati zemlju siromahu koji nije imao volove.

VELIKA SUBOTA

- Velika subota je dan Isusova počinka u grobu.
- Bojala su se i šarala jaja.
- Pripremala se hrana koja će se blagovati na Uskrs i slagale su se košarice koje će se taj dan ili u nedjelju ujutro nositi na blagoslov.
- Stavljale su se pisanice, škanjula, kruh, pršut, sol, kuglof, vino i rakija.

USKRS

- Uskrs je započinjao jutarnjom molitvom, a domaćin bi pozdravljao ukućane: “Faljen Isus i Marija, sretan Vam Uskrs i neka Vam svima donese mir i blagoslov.
- Djevojke su obučene u najljepšu odjeću nosile košarice s pripremljenom hranom, pokrivene uštirkanim, šlinganim “tabletićima” na blagoslov.

USKRS - OBIČAJI

- Nakon mise su se utrkiivali kući, vjerovalo se da tko prvi stigne konoplja će mu bolje rasti.
- Uz molitvu okupljala se za stolom cijela obitelj.
- Stol je bio posebno lijep, ukrašen bijelim šlinganim stolnjakom i obiljem hrane.
- Dok se jelo posebno se pazilo da niti jedna mrvica ili ljuska od jaja ne padne na pod, pažljivo su se sakupljale i bacale u vatru ili se davale blagu.
- Jedno jaje se spremalo ispod krova za zaštitu od zmija, drugo jaje odnijeli bi u polje i zakopali u zemlju da crvi ne jedu žito, a treće bi spremali u “ambar” za žito.

USKRS - OBIČAJI

- Na Uskrs se nije ništa fizički radilo i običaj je da žene ne metu kuću.
- Djeca su se igrala s pisanicama na dva načina:
- Prvo: tucanje jaja - čije se jaje zadnje razbije, taj je pobjednik.
- Drugo: valjanje jaja - čije se jaje najdalje otkotrlja niz nizbrdicu, taj je pobjednik
- Mladići i djevojke su se darivali pisanicama.
- Išlo se posjećivati rodbinu.
- Na Uskrsni ponedjeljak završavala je proslava Uskrsa.

Hvala na pozornosti!

Sretan i blagoslovljen Uskrs!